

IVANEČKO PLANINARSTVO

Mountaineering in Ivanec

Sudionici u realizaciji projekta
Participants in the realisation of the project

Grad Ivanec
Town of Ivanec

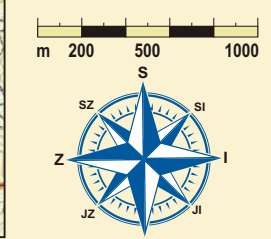

Turistička zajednica grada Ivanca, organizator
Ivanec Tourist Board, organiser

Legenda-tumač znakova/Legend

- autoput/motorway
- glavna cesta/main road
- lokalna cesta/local road
- lokalna cesta-makadam/local road-macadam
- šumska cesta/forest road
- kolni put/cart road
- staza/path
- željeznička pruga/railway track
- željeznička postaja/railway station
- kamena ograda/stone fence
- televizijski toranj/TV tower
- špilja, pećina/cave
- jama/pit
- kamenolom/quarry
- stjenovita padina, stijena/rocky slope, rock
- izohipse, slojnice/contour lines
- uvala, ponikva, vrtča/karst valley, karst swallow-hole, round karst valley
- vrtča/round karst valley
- parkiralište/parking lot
- vidikovac, panoramska točka/panoramic view
- planinarski dom, kuća/climber's hut
- planinarsko sklonište/bivouac
- markirani planinarski put/ marked hiking trail
- planinarski put, loša markacija ili u pripremi/hiking trail, bad marking or in preparation
- piramida, razgledni stup/sightseeing tower
- slap, izvor, lokva/waterfall, spring, pond
- potok stalnog toka, močvara/permanent flow steam, swamp
- bunar, cisterna/waterwell, cistern
- rijeka, jezero/river, lake
- potok povremenog toka/temporary flow steam
- šumska kuća, lugarnica/forester's hut
- lovačka kuća/hunting lodge
- dvorac, kurija/castle, manor
- samostan/monastery
- naselje, selo, zaselak, kuće/village, town, village, little village, house
- razvalina/ruin
- stari grad, fortress
- kota, vrh/top
- spomenik/monument
- crkva, kapelica, raspelo/church, chapel, cross
- groblje/cemetery
- granica parka prirode/Natural park border
- biciklistička staza/Cycling trail
- geološka znamenitost-točka/geological sight-point
- romarski (hodočasnički) put/Romar (pilgrimage) path
- okućnica, voćnjak/garden, orchard
- makija, grmlje/brushwood
- šuma/forest
- livada, pašnjak/meadow, pasture
- livada s niskim raslinjem/meadow with low vegetation

KARTA PLANINARSKIH PUTEVA Map of mountain trails

UPOZORENJE: Trase planinarskih putova podložne su promjenama, a mogu biti i oštećene, ovisno o šumarskim radovima. Kretanje planinarskim putovima i korištenje karte: NA VLASTITU ODGOVORNOST!
 WARNING: The paths of the mountain trails are subject to change or can even be damaged, depending on forestry activities. Walking on mountain trails and the use of the map: AT YOUR OWN RISK!

IVANEČKO PLANINARSTVO
Mountaineering in Ivanec

Naslov: **Ivanečko planinarstvo**
Nakladnik: **Turistička zajednica grada Ivanca**
Mini-print-logo
Za nakladnika: **Milorad Batinić**
Suorganizator: **HPD IVANČICA**
Autor i urednik: **Boris Jagetić Daraboš**
Recenzent: **Vladimir Huzjan**

Suradnici: **Suzana Jagić, Borislav Kušen, Zrinka Miljan, Sonja Poljak, Dubravko Šincek, Ljiljana Risek, Marina Držaić, Eduard Kušen, HPD Ivančica, Ivan Borovečki**

Lektura i korektura: **Isidora Vujošević**
Prijevod: **Sanja Županić**
Ekspoziti i arhivska građa: **Boris Jagetić Daraboš**

Fotografije: **Dubravko Šincek, Zdenko Horvat, Boris Jagetić Daraboš, Tomislav Jagetić Daraboš, Darko Vurušić, Marijan Friščić**

Fotografije na koricama: **Zdenko Horvat, Zlatko Smerke, Dubravko Šincek, Boris Jagetić Daraboš**

Oblikovanje naslovnice i priprema knjige: **Boris Jagetić Daraboš, Mini-Print-Logo d.o.o. Varaždin**
Tisak: **Mini-Print-Logo d.o.o. Varaždin**
Naklada: **1000 primjeraka**
Ivanec, 2019.

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem **001039426**
ISBN: **978-953-59869-1-1**
978-953-7573-40-9

Copyright © 2019

Sva prava pridržana. Nijedan dio autorskih tekstova ili fotografija ne smije se upotrebljavati ili reproducirati bez pismene dozvole nakladnika i autora, osim u svrhu kratkog citiranja uz obvezno navođenje izvora.

Copyright © 2019

All rights reserved. None of the texts or photographs of the authors may be used and reproduced without a written consent by the publisher or the author, except when they are used as citations giving the reference to the source.

www.ivanec-turizam.hr

IVANEČKO PLANINARSTVO
Mountaineering in Ivanec

ZAHVALA

Zahvaljujemo Hrvatskoj turističkoj zajednici i Gradu Ivancu na prepoznavanju projekta i financijskoj pomoći u cjelokupnoj realizaciji programa.

Ujedno za realizaciju projekta zahvaljujemo na pomoći Zlatku Smerke, tvrtki SMAND i Dubravku Šinceku.

Najsrdalnija zahvala uvažanim suradnicima i njihovu nesebičnom angažmanu u pripremi sadržaja ove publikacije.

Zahvaljujemo i svima ostalima koji su na bilo koji način doprinijeli i pomogli u realizaciji projekta.

Fotografija: Z. Horvat

SADRŽAJ

UVOD	8
<i>Boris Jagetić Daraboš</i>	
INTRODUCTION.....	10
<i>Boris Jagetić Daraboš</i>	
POVODOM STO I DVADESET GODINA ORGANIZIRANOG PLANINARSTVA U IVANCU	13
<i>Zrinka Miljan</i>	
PRIRODNE ZNAMENITOSTI IVANČICE.....	35
<i>Dubravko Šincek</i>	
POČECI PLANINARSTVA U IVANCU	49
<i>Sonja Poljak</i>	
IVANČICA	55
<i>Boris Jagetić Daraboš</i>	
OBNOVA PLANINARSKIH AKTIVNOSTI U IVANCU NAKON PRVOGA SVJETSKOG RATA	67
<i>Suzana Jagić</i>	
SKIJANJE NA IVANČICI	81
<i>Boris Jagetić Daraboš</i>	
PLANINARSKE APLIKACIJE – ZNAČKE I OSTALA OBILJEŽJA	97
<i>Boris Jagetić Daraboš</i>	
FOTOGRAFSKA BAŠTINA.....	101
<i>Boris Jagetić Daraboš</i>	

PLANINARSKA FOTOSEKCIJA	113
<i>Boris Jagetić Daraboš</i>	
PLANINARSKI JUBILEJI – POPRATNE AKTIVNOSTI.....	135
<i>Boris Jagetić Daraboš</i>	
TURISTIČKA VALORIZACIJA IVANČICE	145
<i>Boris Jagetić Daraboš</i>	
MUZEJ PLANINARSTVA	153
<i>Marina Držaić</i>	
POZDRAV IZ IVANCA – IVANČICE.....	155
<i>EDUARD KUŠEN</i>	
ZAKLJUČAK.....	162
<i>Boris Jagetić Daraboš</i>	
CONCLUSION	163
<i>Boris Jagetić Daraboš</i>	
RECENZIJA.....	164
<i>dr. sc. Vladimir Huzjan</i>	
REVIEW	165
<i>Vladimir Huzjan, Ph. D.</i>	
LITERATURA I IZVORI	166

UVOD

Naša draga Ivančica, Ivanščica i Ivonjčica godinama predstavlja planinarski interes i izazov svih društvenih skupina kao i pojedinaca. Mnogi je od davnina posjećuju u cilju rekreacije, istraživanja, fotografiranja i ostalih aktivnosti. Zasigurno će se svi složiti da nitko ne može odoljeti kretanju po samoj planini kao i posjetu samom vrhu s kojeg se pruža prekrasan pogled na Varaždin i cijelu okolicu sa svih strana svijeta, a za lijepog vremena i na Alpe u Sloveniji i Mađarsku. U samom podnožju planine smjestio se naš gradić Ivanec. Mnogo je razloga koji su utjecali na samo postojanje – smještaj, a zasigurno je bio prisutan važan geostrateški položaj. Bogata šumska prostranstva Ivančice pružala su mogućnosti i bila su izvor hrane, ogrjeva, građevnog materijala i vode koja se slijeva prema Ivancu iz mnogobrojnih izvorišta sa sjeverne strane.

Sve su to davno prepoznali naši preci koji su obitavali ovdje i detektirali bogatstva planine i našeg kraja još od prapovijesti, rimskog doba, a kasnije viteška i rudarska udruženja kao i mnogobrojne vojske čija je smjena prisutna do današnjih dana.

Dodatno ju čini zanimljivom i sama geološka struktura te ostale prirodne posebnosti uz prisutnu floru i faunu. Osim svih impozantnih ljepota naša Ivančica je od nekada bila i sjecište aktivnog društvenog života. Ivančica od davnina pruža direktnu sponu s gospodarstvom, obrtima, rudnikom i ostalim društvenim aktivnostima poput fotoamaterizma, turizma i znanstvenih disciplina, što su samo neke od tema objavljenih u ovoj knjizi.

Ova publikacija izdaje se povodom obilježavanja 120. obljetnice organizirane planinarske aktivnosti u Ivancu kao i djelovanja Hrvatskog planinarskog društva „Ivančica“ (1898. – 2018.). Društvo je među najstarijim organiziranim planinarskim udruženjima u Hrvatskoj, ali i na europskom prostoru. Knjiga je doprinos obilježavanju ove značajne obljetnice, ali i spomen svim požrtvovnim planinarima i pojedincima koji su svojim radom utjecali na razvitak planinarstva u Ivancu. Prošlo je trideset godina od slične publikacije (1988) čiji autor je Cvjetko Šošćarić. Hvalevrijedni izvori poslužit će i u ovoj knjizi.

Za ovaj značajan planinarski jubilej svakako veliku važnost ima Božidar Kukuljević Sakcinski, utemeljitelj podružnice HPD-a 1898. godine.

Planinarstvo u Ivancu počelo se razvijati dvadesetak godina nakon osnutka Hrvatskoga planinarskog društva u Zagrebu, koje je osnovano 1874. i bilo je dvanaesto u Europi i prvo u njezinu jugoistočnom dijelu. Prvi se put planinarsko djelovanje u Ivancu spominje 1893. kada je na Ivančici zaslugom HPD-a podignuta velika drvena piramida te u neposrednoj blizini i drvena koliba. Ti su objekti trajali do Prvoga svjetskog rata.

Sav opravdani i neopravdani prolazni teret kroz minula razdoblja naša je Ivančica ponosno podnijela, pružala i pruža nam neviđene ljepote isprepletene lijepim osjećajima i emocijama. Uvijek nam otkriva neke nove spoznaje, svaki uspon je poseban ma koliko puta se mi popeli na nju ili se kretali njezinim prostranstvima. Naša uvjerenja u poznavanje planine mogu nas uvijek iznenaditi. Iz tog razloga potrebno je veliko poštovanje premda nas svojim velebnim pitomim vizurama mami na posjet, no nikad nije naodmet dodatan oprez u svim aspektima. Ne smijemo zaboraviti da Ivančica u nekim dijelovima ima alpske značajke poput kamenih grebena Legesičine, Beliga te u blizini ruševina Belec-grada s reljefnim dubokim usjeklinama i klancima.

Budućim aktivnostima potreban je nenametljiv pristup uz minimalne zahvate i intervencije u prostoru planine. Ubuduće valja promišljati oko stvaranja određenih sadržaja, kretanja organiziranih grupa posebno s motornim vozilima izvan predviđenih staza, radi zadržavanja mirnoće i poštovanja cjelokupne planine, posebno flore i faune u svrhu sprečavanja bilo kakve ugroze.

Naša je gora jedinstvena i nedjeljiva te treba promišljati u tom pravcu tijekom priprema i iznošenja strateških podloga – osnova, posebno u cilju održavanja, upravljanja i očuvanja!

Ivančicu ne možemo osvojiti, ona uvijek osvaja sve nas i to ne treba smetnuti s misli!

Vremensku vertikalnu planinarstva od 1898. do danas iznose uvaženi suradnici i autori tekstova producirajući upečatljiv hvalevrijedan trag na čijem angažmanu najsrdačnije zahvaljujemo.

Ovom prilikom zahvaljujemo i svima koji su na bilo koji način doprinijeli realizaciji tiska ove turističko-planinarske publikacije.

Voditelj ureda Turističke zajednice grada Ivanca
Urednik i autor
Boris Jagetić Daraboš

INTRODUCTION

Throughout years, our dear Ivančica, Ivanščica or Ivonjčica has been interesting and challenging for mountain climbers, all social groups and individuals. Many people have visited it for recreational purposes, to take photos, do sports or other activities. Everybody will agree that no one can resist hiking through the mountain as well as reaching its peak, from where there is an astonishing view of Varaždin and the entire surrounding area from all sides of the world. Moreover, when the weather is nice, Hungary and the Alps in Slovenia can be seen too. Our little town of Ivanec is located at the foot of the mountain. There are many factors which influenced its existence – location and the important geostrategic position must have played a significant role. Rich large woods of Ivančica offer various opportunities and have been an important source of food, firewood, building material and water flowing towards Ivanec from numerous sources on the north side.

Our ancestors, who were dwelling here a long time ago, discovered the riches of the mountain and our region and continued to live here from prehistory and the Roman times. The same reasons attracted knights and mining associations as well as numerous armies, present here from the past up to the present.

What makes Ivančica additionally interesting is its geologic structure, including other special features of the flora and fauna too. Besides its spectacular beauty, our Ivančica has also been an intersection of active social life. It has represented a direct connection with the economy, craftsmanship, coalmines and other social activities as tourism, photo-amateurism and scientific disciplines, which are only some of the topics addressed in this book.

This publication is issued to mark the 120 anniversary of organised mountaineering activities in Ivanec and the work of Croatian Mountaineering Society “Ivančica” (1898 – 2018). The society belongs to the oldest organised mountaineering associations not only in Croatia but also in Europe. The book represents a contribution to the celebration of this significant anniversary and is also a reminder of all the devoted mountaineers and individuals who influenced the development of mountaineering in Ivanec. Thirty years ago, a similar monograph (1988), whose author is Cvjetko Šoštarić, was published. The praiseworthy sources will also be referred to in this book.

Božidar Kukuljević Sakcinski, the founder of the subsidiary of the Croatian Mountaineering Association in 1898, is also of great significance for this mountaineering anniversary.

Mountaineering started developing in Ivanec twenty years after the establishment of the Croatian Mountaineering Association in Zagreb, which was founded in 1874 and was the twelfth of its kind in Europe and the first in the south-east area. Mountaineering activities were first mentioned in Ivanec in 1893 when a large wooden pyramid of the Croatian Mountaineering Association and a nearby mountain hut were built. Those buildings existed until the First World War.

Our Ivančica has proudly coped with all the just and unjust transient burden throughout history, it offered and offers unseen beauty intertwined with beautiful feelings and emotions. It always reveals some new facts and each ascent is special no matter how many times you have climbed it or hiked through its vastness. Our beliefs in knowing the mountain can always surprise us. Thus, it is necessary to show great respect even though it lures us to a visit, one can never be careful enough. It is important to bear in mind that in some parts Ivančica has Alpine features as Legesičine and Beliga stone cliffs and the nearby remains of Belec-grad with deep relief ravines and passes.

The future activities demand minimalist interferences and interventions in the region of the mountain. Concerning the future activities, it is necessary to contemplate creating specific contents and moving organized groups off the marked trails, especially the ones with motorized vehicles, in order to maintain the tranquility and respect the entire mountain, especially the flora and fauna so that they would not be put at risk.

We must be aware that our mountain is unique and inseparable, so when strategic grounds are being laid, our objective is to maintain, manage and preserve!

Ivančica cannot be conquered, it always conquers us all and we should always bear that in our minds!

Renowned co-workers and authors of texts created an impressive and praiseworthy trace, covering the mountaineering activities since 1898, so we would like to thank them for their contribution.

We are also thankful to everyone who contributed to the printing of this tourist and mountaineering publication.

**Ivanec Tourist Board CEO
Editor and author
Boris Jagetić Daraboš**

Božidar Kukuljević Sakcinski je utemeljitelj podružnice HPD Ivančica 1898. godine.

Lokaciju za izgradnju planinarskog doma odredili su ing. Bambas, Franjo Hafner, Otokar Hrazdira, Matija Jaklin i A. Špiler Gregorijević. graditelj je bio M. Vukelić.

Ivanečki geometar Antun Vavrović među prvim fotografskim pionirima 19./20. st. autor je jedine sačuvane fotografije drvene piramide na Ivančici.

Ivančica je jedinstvena i nedjeljiva! Ne možemo je osvojiti jer ona uvijek osvaja nas!

Fotografija – Razglednica Ivančice, putovala u Osijek 1928. godine. Privatna zbirka Borisa Jagetića Daraboša.

POVODOM STO I DVADESET GODINA ORGANIZIRANOG PLANINARSTVA U IVANCU

Zrinka Miljan

Iako se ideja romantične šetnje u prirodi pronalazi već od 14. stoljeća, planinarenje kao ideja javlja se tek s pojačanom industrijalizacijom i željom ljudi za povratkom korijenima i svojim starim životnim navikama u manjim mjestima bez buke strojeva.¹ Planinarenje je u Europi bilo iznimno popularno u Velikoj Britaniji i Njemačkoj. U Austro-Ugarskoj Monarhiji planinarenje je također smatrano vidom opuštanja, a ubrzo je i Hrvatska kao njezin sastavni dio uvela organizirano planinarenje. U prilog tome da je planinarstvo u Hrvatskoj bilo rašireno i prije nego je institucionalizirano govori i činjenica da je Josip Schlosser Klekovski 1845. godine poduzeo prvi planinarski uspon iz Križevaca na Kalnik.² Riječki su se planinari 1852. godine uspeli na Učku, a iste su se godine Ljudevit Vukotinović i spomenuti Josip Schlosser popeli na Velebit.³ Iako za prvu polovicu 19. stoljeća prilično neprimjereno ponašanje, planinarenjem se bavila i Dragojla Jarnević, poznata književnica i pripadnica Ilirskog pokreta.⁴ Polovicom devetnaestoga stoljeća Zagrepčani su pohodili na Medvednicu, a 1870. godine na njoj su Vilim Lovrenčić i Andrija Meško podignuli drveni vidikovac.⁵

Bilo je pitanje trenutka kada će planinarstvo postati institucionalizirano. To se dogodilo upravo u sedamdesetim godinama devetnaestoga stoljeća. Prvo planinarsko društvo u Hrvatskoj bilo je osnovano 15. listopada 1874. godine pod imenom Hrvatski planinarski savez u Zagrebu.⁶ Poticaj za osnivanje društva dao je profesor Johannes Frischauf, a u Hrvatskoj su ideju iz Austrije prihvatili i u djelo sproveli književnik, veliki župan Gospića i Zagreba te pripadnik riječke filološke škole, Buda Budisavljević, te Đuro Pilar, hrvatski geolog, putopisac i sveučilišni profesor. Već sljedeće godine organiziran je prvi izlet, a 1878. godine i prvo sklonište.⁷

1 Vidjeti npr. Abrams, M.H. et al. *The Norton Anthology of English Literature* (Ninth Edition) Vol. 2. New York: W. W. Norton & Company, 2000., 9.-10.

2 <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=48592> (posljednji puta pogledano 1. 11. 2017.).

3 Ibid.

4 Pogledati Novak, Kristian. Višejezičnost i kolektivni identiteti iliraca. Jezične biografije Dragojle Jarnević, Ljudevita Gaja i Ivana Kukuljevića Sakcinskoga. Zagreb: Srednja Europa, 2012.

5 <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=48592> (posljednji puta pogledano 1. 11. 2017.).

6 <http://www.hps.hr/hps/o-savezu/> (posljednji puta pogledano 1. 11. 2017.).

7 <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=48592> (posljednji puta pogledano 1. 11. 2017.).

Ivančicu zanimljivom čini njezina bioraznolikost. Mnoge samonikle biljke rastu isključivo na planini i one predstavljaju posebnost koja privlači i znanstvenike i zaljubljenike u prirodu. Neke od biljaka iz Crvene knjige, koje rastu na Ivančici, spadaju u strogo zaštićenu kategoriju.

Na području Ivančice raste 36 svojti orhideja, od kojih su sve ugrožene i šteti im svaka, pa i najmanja promjena u staništu.

Ivančicu dodatno zanimljivom čini i sama geološka struktura; u najvećoj mjeri izgrađuju je stijene trijasa, paleogena, neogena i kvartara. Jezgra Ivančice sastoji se od trijaskih naslaga različitih tipova dolomita, dolomitnih breča i u manjoj mjeri vapnenaca

Ivančica – panorama

PRIRODNE ZNAMENITOSTI IVANČICE

Dubravko Šincek

RELJEF

Ivančica je s 1060 m najviša planina Hrvatskog zagorja i SZ Hrvatske, a ujedno je i najviša hrvatska planina sjeverno od rijeke Save. Pravac pružanja joj je istok – zapad od Novog Marofa do Očure u dužini od 27 km, a širina 9 km između Ivanca na sjeveru i Belca na jugu. Sjeverne padine su joj slabo razvedene i strme, dok su južne blaže i razvedenije s mnogo više dolina, jaraka i grebena. Ivančicu možemo podijeliti u nekoliko cjelina. Najistočnije je područje koje u polukrugu opasuje izvorišni dio rijeke Lonje s vrhovima Veliki Lubenjak 590 m i Čevo 562 m. Sljedeće područje je između Belskog dola i Male Ivančice. Taj dio je relativno male visine i jedino se ističe Ham sa 679 m. Nakon ovog područja naglo raste visina od Male Ivančice 711 m, Trpnjaka 752 m i Gradinovca 786 m do vrha Ivančice 1060 m. Zapadno od vrha visina postupno pada

Fotografija, druženje na Ivančici. Fotografija: P. Jagetić, oko 1940. Na fotografiji između ostalih prisutan O. Hrazdira

PLANINARSKA FOTOSEKCIJA

Boris Jagetić Daraboš

Hrvatsko planinarsko društvo „Ivančica“

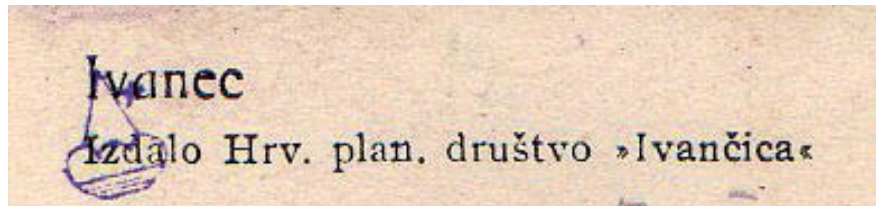
Poseban značaj u razvoju ivanečke fotografije ima Hrvatsko planinarsko društvo „Ivančica“ u kojem vrlo aktivno djeluje fotosekcija koja okuplja fotoumjetnički krug. Najveću zaslugu u osnivanju sekcije 1931. ima Otokar Hrazdira.

Zanimljivo i potrebno spomena je zapažanje po vremenskoj vertikali izdavanje razglednica oko 1920. pa na dalje od strane HPD-a. U svojstvu izdavača izdaju zanimljive razglednice s motivima urbane cjeline našega mjesta. Lijep je primjer fotografija/razglednica s motivom naše crkve i Starog grada, pisana 1926., upućena prema Beču (Wien), danas ponovno vraćena u Ivanec. HPD se u prošlosti pojavljuje kao direktan izdavač, ali koriste i posredničke putove u cilju šire masovnije distribucije. Na nekim fotografijama i razglednicama nalazi se logo „SHS Jugoslavija Zagreb“.

Razglednica Ivanca oko 1930. izdavač HPD, prije osnivanja fotosekcije 1931.

(Privatna zbirka Borisa Jagetića Daraboša)

Dio zanimljivog detalja na poledini razglednice iz tog razdoblja. Molimo obratiti pozornost s krajnje lijeve strane na logo – planinarski šesir. Vrlo malo je sačuvano takvih razglednica i fotografija. Spoj fotografije i planinarstva ranih godina 20. st.

*Planinarske
kovanice
povodom
jubileja 120.
obljetnice*

*Proces
hladnog
kovanja
– izrade
planinarske
kovanice*

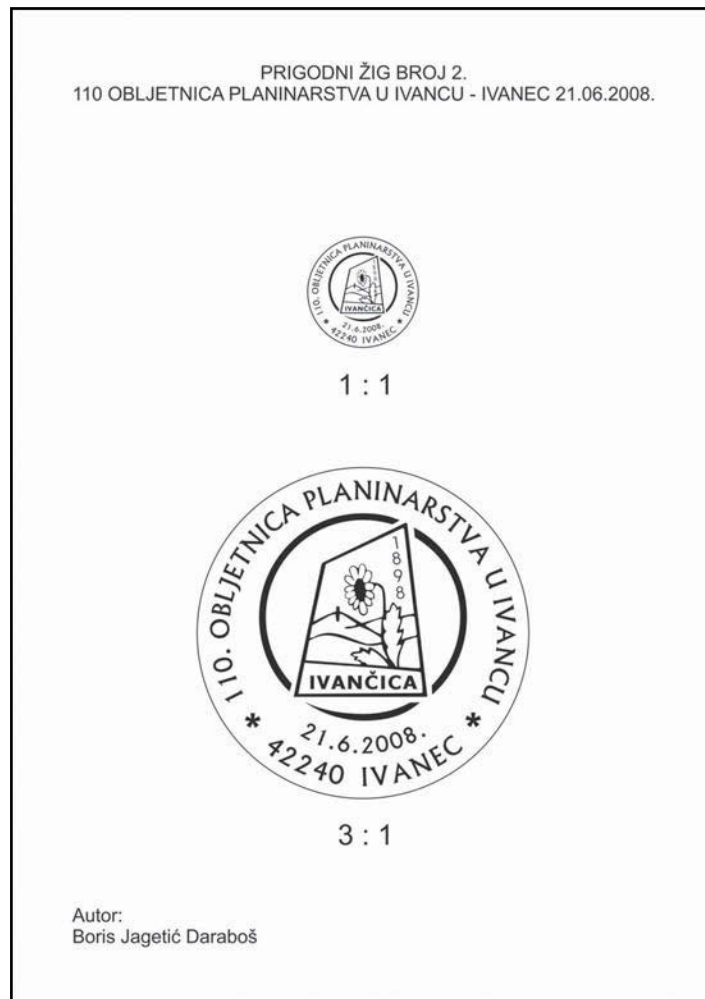
PLANINARSKI JUBILEJI – POPRATNE AKTIVNOSTI

Boris Jagetić Daraboš

Na tragu naših predaka i danas nastavljamo s određenim aktivnostima u cilju obilježavanja značajnih obljetnica, prije svega ovom prilikom naš fokus interesa je 110. i 120. obljetnica planinarstva u Ivancu i Dani hrvatskih planinara. Sukladno tradiciji, primarni zadatak je ostaviti neizbrisiv trag kao zalag budućim pokoljenjima i sama promocija Ivanca. To se manifestira putem tiska prigodnih razglednica, dopisnica, omotnica, dopunskih poštanskih maraka (*cindarella*), planinarskih i poštanskih žigova koji su upotrijebljeni samo jedan dan i nakon toga trajno pohranjeni u Muzeju pošte. Poseban izazov, 2018. godine bio je priprema i izrada prve planinarske kovanice u Hrvatskoj, ali i Europi. Sve navedeno inicirali su TZ grada Ivanca i pojedinci uz suradnju s HPD-om Ivančica i svojevremeno 2008. s Ivanečkim klubom kolekcionara. Sama

Prigodna omotnica s apliciranim žigovima 2008. g.

Idejno rješenje za izradu prigodnog poštanskog žiga 2008. g.

ca

Planinarski putovi
i ostale zanimljivosti
Mountain trails
and other interesting facts

Zanimljivosti
Attractions

TURISTIČKA VALORIZACIJA IVANČICE

Boris Jagetić Daraboš

Prema dostupnoj arhivskoj građi, možemo uočiti da se još u 19. stoljeću spominje turizam na Ivančici kada su Francuzi obavljali neke izmjere na samom vrhu. Mnogi naši eminentni preci, a posebno prisutni stranci koji su boravili na Ivančici, iz kojekakvih razloga primijetili su potencijale i resurse za razvoj turističkih aktivnosti. Postoje kritički osvrti u ondašnje vrijeme što se zadržalo i do danas. Od nekada postoje podijeljena mišljenja, mnogi se od davnina do danas raduju netaknutim prirodnim ljepotama te su uvjerenja da tako treba i ostati. Postoje i drugačiji stavovi o „turističkoj intervenciji“ na širem prostoru Ivančice. Svakako jedan od razloga što se Ivančica nije kontrolirano turistički razvila po pitanju određenih sadržaja leži u nedostatku turističke tradicije u našem kraju, edukacije stanovništva i pomanjkanju ulagačke aktivnosti pojedinaca i gospodarskog sektora. Razvoj turizma kao da je rezerviran samo za gradove i mjesta u priobalju.

O svemu bismo mogli opsežno pisati i nagađati, ali ukazuje se koncentrirana potreba, to jest kratak osvrt na novije razdoblje. Još 1997. godine dr. sc. Eduard Kušen napravio je dokument *Strateške osnove razvoja turizma grada Ivanca*. Strategijom su obuhvaćeni svi važni segmenti u cilju napretka turističkih sadržaja, ali su detektirani i postojeći problemi i moguće opasnosti... Također, svojejev-

*Idejno rješenje za postav
velikih interpretacijskih ploča*

MUZEJ PLANINARSTVA

Marina Držaić

Grad Ivanec u skladu sa svojom Strategijom razvoja u razdoblju 2014.–2020. u sklopu strateškog cilja 3. Identifikacija turističkih potencijala destinacije i razvoj konkretnih turističkih proizvoda i usluga te Mjerom 3.2.2. Razvoj održive turističke i potporne infrastrukture, planira izgraditi, opremiti i staviti u funkciju Muzej planinarstva Ivanec.

Razvoj muzeja, tematski usko vezanog za ovaj kraj, s mogućnostima razvoja prema nacionalnom, predstavlja jedinstveni koncept i objekt na području RH, jedini takve vrste, koji u sebi objedinjuje bogatu planinarsku povijest ivanečkog kraja, čija tradicija seže s kraja 19. stoljeća, kulturno nasljeđe i baštinu te prošlost zabilježenu okom fotografa Petra Jagetića i bogatog opusa fotografija koje je ostavio iza sebe, a naravno, uključuje i povijesni pregled razvoja grada kroz stoljeća.

Promišljanjem koncepta muzeja i muzejskih prostora, želja je stvoriti prostor s osnovnom funkcijom; upoznati građane Ivanca, šire okolice, regije, Hrvatske, ali i dobrodošlih turista sa najvećim blagom koje Ivanec ima, planinom Ivančicom, njezinim prirodnim potencijalima i bogatstvom biljnog i životinjskog svijeta, a prije svega planinarstvom kao stilom života.

Po svojoj namjeni sadržaji muzeja će moći pozitivno doprinijeti podizanju ekološke svijesti kod lokalnog stanovništva, turista i mlađih naraštaja te potaknuti, kroz informativni, pedagoški i obrazovni rad, važnost pravilnog pristupa zaštiti okoliša i prirode, kao i utjecati na bolju pripremljenost i sigurnost planinara i izletnika općenito.

Upravo namjenski muzej znači stvaranje cjelovitog, modernog, interaktivnog i s lokalnom sredinom i stanovništvom usko povezanog središta kulturnog i turističkog razvoja ovog kraja i osnovu kontinentalnog turizma za koji u Ivancu i okolici postoje, u ovom trenutku, nedovoljno iskorišteni potencijali.

Predio Ivančice

POZDRAV IZ IVANCA – IVANČICE

EDUARD KUŠEN

Ova knjiga obuhvaća dvije vrlo opsežne teme. S jedne strane, to je tema o masivu planine Ivančice, dugom 27 km, najveće širine 9 km, s najvišim vrhom od 1060 m, a s druge strane, to je tema o tradiciji planinarstva u Ivancu, duga 120 godina, čiji je nositelj Hrvatsko planinarsko društvo Ivančica u Ivancu, osnovano 1898. godine, 24 godine poslije osnivanja prvog Hrvatskog planinarskog društva u Zagrebu, 1874. godine.

Masiv Ivančice

Ispod zelene presvlake masiva Ivančice, sastavljene pretežito od šumskog pokrova, kriju se tajne njezine geološke i hidro geološke građe te dinamike nastanka njezina današnjeg geološkog sastava. Šume i rijetke planinske livade slika su ljudskog korištenja ovdašnjih šuma, kojima se znatnim dijelom osmišljeno gospodarilo, a ponegdje unosilo i alohtone biljne vrste. Usprkos tome, na Ivančici se očuvao velik broj biljnih vrsta. Preko trideset godina stoji nedovršen projekt parka prirode Hrvatsko zagorje, u kojem nije zauzet stav prema dijelu Ivančice, koji bi trebao biti obuhvaćen ovim parkom, ali su tu dijelovi Ivančice vrednovani Naturom 2000. Ivančica je vjekovima spajala žitelje sa svoje južne i sjeverne strane, za njih je bila izvor vode, drva (građevnog i ogrjevnog), plodina, stelje za blago (štraje od listinca), za razliku od današnje županijske i drugih teritorijalnih granica, koje sve više međusobno udaljuju ovo stanovništvo. Ovaj prostor je tek pred sam kraj 19. stoljeća dobio novu dimenziju, svoju vrijednost, planinarsku vrijednost u najširem smislu te riječi. Od tada je Ivančica poprimila značajke, ali i status turističkog potencijala, resursa i atrakcije.

Ivanečko planinarstvo

Respektabilno je razdoblje od 120 godina ivanečkog planinarstva, koje je započelo 1898. godine, osnivanjem Hrvatskog planinarskog društva Ivančica, čiji je jedan od utemeljitelja bio Božidar Kukuljević Sakcinski, a završava na najljepši mogući način, gradnjom Planinarskog muzeja Ivanec, čija je prva faza otvorena 2017., a dogradnja se nastavlja i dalje. Dužina razdoblja od 120 godina nameće detaljniju periodizaciju.

Prvo razdoblje, od 1898. do 1929. godine, obuhvaća vrijeme izgradnje temeljne planinarske infrastrukture na vrhu Ivančice. Prva, drvena piramida (vidikovac) izgrađena je 1893. godine. Malo je poznato da su takve

ZAKLJUČAK

Dragi čitatelji,

osnovna nit vodilja prilikom pripreme ove publikacije bila je misao da sadržaj bude od koristi svim dobnim skupinama. U tom smislu svakako doprinosi edukaciji mlađe populacije. Usmjerena je da dopre i bude od važnosti svim posjetiocima, izletnicima, planinarima, zaljubljenicima u prirodu koji pohode našu Ivančicu kao i sam Ivanec.

Želja nam je ukazati na moguću devastaciju planinskih posebnosti što bi rezultiralo narušavanjem vrijednosti krajolika i ugrožavanjem okoliša. Potrebno je izbjegavati gledište gdje se prirodni prostor promatra i vrednuje sa stajališta svoje „korisnosti“ za potrebe potrošačkog društva čiji je mogući nekontrolirani utjecaj degradacija prirodnog područja. Iz tog, ali i drugih razloga nameće se zaključak da planini treba pristupiti interdisciplinarno s kontroliranim pristupom svih struka.

Nastojali smo obznaniti neke nove povijesne činjenice i proširiti dosad poznate spoznaje. U publikaciji, uz osvrt po vremenskoj vertikali na značajnu 120. obljetnicu planinarstva u Ivancu, bila je prigoda ukratko istaknuti današnje aktivnosti TZ-a grada Ivanca. Prije svega oplemenjivanje sadržaja realiziranih na planini i samom podnožju, čime se zadovoljavaju uvjeti za ugodniji i sigurniji boravak svih posjetioca.

Publikaciju dodatno čini zanimljivom mnoštvo fotografija iz starijeg i novog razdoblja koje na vjeran način upotpunjuju pisanu riječ. Kada spominjemo planinu Ivančicu, valja ponoviti da našu goru treba promatrati kao cjelovit, nerazdvojni masiv bez isticanja bilo kakvih teritorijalnih granica koje samo remete sklad i zbuñuju posjetioce.

U knjizi, jedan od primarnih interesa je ukazati i utjecati na očuvanje jedinstvene flore i faune kao i mnogobrojnih izvorišta na planini, ujedno proširiti spoznaju o tim i ostalim specifičnostima same planine što je čine jedinstvenom.

Publikacija sadrži nekoliko cjelina uvaženih suradnika na čijem angažmanu najsrdačnije zahvaljujemo. Zsigurno je još ostalo dosta neispričanih sadržaja koji će pričekati objavu na stranicama neke nove knjige.

Ovom prilikom oprostite na eventualnim nenamjernim pogreškama koje su se možda potkrale u knjizi.

Dobrodošli u Ivanec i na Ivančicu, *tam su ljudi dobre čudi, saki te rad s vinčekom ponudi*, kako glasi jedna strofa neslužbene ivanečke himne *Poleg jedne velke gore!*

Sa sobom ponesite lijepe uspomene i fotografije!

Urednik

Boris Jagetić Daraboš

CONCLUSION

Dear readers,

when this publication was being prepared, we wanted that its contents are useful to all age groups. In this way, it contributes to the education of the younger population. Its focus is to reach and be of importance to all the visitors, travellers, mountaineers and nature lovers who come to see our Ivančica and Ivanec.

We wanted to raise awareness of possible devastation of unique mountain features which would distort the value of the landscape and endanger the environment. It is necessary to avoid the standpoint that the natural space is considered and valued due to its “usefulness” for the needs of our consumer society whose uncontrolled influence could degrade the natural areas. For this and also for some other reasons the imposed conclusion is that the mountain needs to be approached interdisciplinary with controlled approach of all disciplines.

Our intention was to discover some new historical facts and to broaden the current knowledge. In the publication which marks the significant 120th anniversary of mountaineering in Ivanec there was an opportunity to shortly highlight present activities of the Ivanec Tourist Board. This refers primarily to the improvement of the contents on the mountain and at its foot which meets the conditions for a more pleasant and safer stay of all the visitors.

What makes the publication more interesting are many photographs from older and more current periods complementing the texts. When we refer to Ivančica, it is necessary to stress the fact that the mountain must be seen as a whole and inseparable massif without highlighting any territorial borders which only disturb the harmony and confuse the visitors.

One of the primary interests in the book was to point to and influence the preservation of the unique flora and fauna as well as of numerous springs in the mountain, broadening the knowledge of these and other specificities of the mountain which make it unique.

The publication contains a couple of sections written by renowned co-workers and we would like to thank them for their contribution. There are for sure a lot of untold facts which will wait to be written on the pages of a new book.

On this occasion we would like to apologise for possible unintentional mistakes which might have been made in the book.

Welcome to Ivanec and Ivančica where people are well intentioned and love to offer you a glass of wine as a verse of the unofficial Ivanec hymn *Near a big mountain* states!

Take beautiful memories and photos home with you!

Editor
Boris Jagetić Daraboš

RECENZIJA

Nakon uspješnih monografija *Ivanec kroz stoljeća 1396. – 2016.*, zatim *Knjiga rudarske i viteške mudrosti te Ivanečki mlinovi*, nastala je nova knjiga koja javnost upoznaje s detaljima kulturno-povijesne baštine ivanečkog kraja. Radi se o *Ivanečkom planinarstvu* autora Borisa Jagetića Daraboša i njegovih suradnika, jedinstvenoj knjizi koja opisuje povijest ivanečkog planinarstva i stavlja naglasak na očuvanje prirodnog bogatstva Ivančice. Knjiga je nastala u povodu 120. obljetnice organiziranog planinarstva u Ivancu, kao i višedesetljetnog rada Hrvatskog planinarskog društva Ivančica.

Kada se uzme u ruke, vidi se da je knjiga sadržajno višeslojna i bogata. Zrinka Miljan i Sonja Poljak opširno su opisale povijest razvoja planinarstva u Ivancu od kraja 19. stoljeća do suvremenoga doba ističući zaslužne pojedince poput Otokara i Pavice Hrazdira, Božidara pl. Kukuljevića, Adalberta Spillera i drugih. Dubravko Šincek opisao je prirodne znamenitosti Ivančice – reljef, vodotoke, geološku građu, klimu, šume, livade i biljni pokrov te posebno istaknuo bioraznolikost Ivančice upozorivši na ugroženost i zaštitu pojedinih biljnih sorti. Suzana Jagić osvrnula se na obnovu planinarskih aktivnosti u Ivancu nakon *Velikog rata* kada se gradila piramida i planinarski dom na Ivančici kao i osnutak skijaške sekcije te nove markacije puteva. Zatim, urednik B. Jagetić Daraboš priložio je sjećanja o Ivančici koja svjedoče o ljubavi čovjeka prema prirodi, a u drugom dijelu knjige priložio je i velik broj predmeta iz privatnih i muzejskih zbirki te tako fotografski obogatio publikaciju. Plod je to njegova dugogodišnjeg sistematskog istraživanja što je u konačnici doprinijelo nekim novim otkrićima predstavljenim u ovoj knjizi. Dakako, ukupni dojam knjige podižu i panoramske fotografije Zdenka Horvata.

Uz priču o povijesti planinarstva u ivanečkom kraju, knjiga naglašava da sve aktivnosti na Ivančici moraju biti nenametljive, staništa flore i faune moraju se poštovati, a čovjek ne smije ostaviti svoje *moderne tragove*. Univerzalna pravila kojih se moraju pridržavati svi koji posjete našu *Ivanščicu*. Na kraju, treba pohvaliti sve koji su dali svoj doprinos u nastanku ove knjige. Ipak, jedna je naša Ivančica koju moramo sačuvati za budućnost.

**Upravitelj Zavoda za znanstveni rad HAZU u Varaždinu
dr. sc. Vladimir Huzjan**

REVIEW

After successful monographs *Ivanec kroz stoljeća 1396. – 2016.*, *Knjiga rudarske i viteške mudrosti* and *Ivanečki mlinovi*, a new book was written to introduce details of cultural and historical heritage of Ivanec region to the public. The book by Boris Jagetić Daraboš and co-workers, entitled *Ivanečko planinarstvo* (Eng. Mountaineering in Ivanec), is a unique work describing the history of Mountaineering in Ivanec and highlighting the preservation of Ivančica's natural wealth. The book was compiled on the occasion of the 120th anniversary of organized mountaineering in Ivanec as well as to highlight decades-long activities of the Croatian Mountaineering Association Ivančica.

When you hold it in your hands, you can notice that the book is rich in contents and diversity. Zrinka Miljan and Sonja Poljak extensively described the history of mountaineering development in Ivanec from the end of the 19th century until the modern time, eliciting individuals who are deserving of praise as Otokar and Pavica Hrazdira, Božidar pl. Kukuljević, Adalbert Spiller etc. Dubravko Šincek described natural sights of Ivančica – relief, watercourses, geological structure, climate, woods, meadows and plants, stressing the biodiversity of Ivančica and warning of endangerment and protection of particular plant species. Suzana Jagić addressed the restoration of mountaineering activities in Ivanec after the Great War when the pyramid and the mountain lodge were built on Ivančica, the ski section founded and the new trail markings set up. Next, editor B. Jagetić Daraboš attached memories of Ivančica which testify of love of the man and the nature, whereas in the second part of the book he included a great number of items from private and museum collections enriching the publication with photos. This illustrates the fruit of his systematic long-time research which resulted in new discoveries presented in this publication. Moreover, the general impression of the book is elevated due to panoramic photographs by Zdenko Horvat.

Side by side with the story of the history of mountaineering in Ivanec region, the publication stresses that all the activities on Ivančica must be nonintrusive, the flora and fauna habitats must be respected and humans must not leave their *modern traces*. The universal rules which are to be followed by everybody visiting our *Ivanščica*. In the end, all who contributed to the publication of this book deserve praise. We must be aware that there is only one Ivančica which must be preserved for the future.

**Director of the Varaždin Institute for Scientific Research Work
of the Croatian Academy of Sciences and Arts**

Vladimir Huzjan, Ph. D.

LITERATURA I IZVORI

- HIRC, Dragutin, *Prirodni zemljopis Hrvatske*, Zagreb, 1905. g.
- Glasilo hrvatskog sokolskog saveza*, više autora, Hrvatski sokol, 1926. g.
- JAGETIĆ DARABOŠ, Boris, *Hrvatski kajkavski kolendar*, Matica hrvatska Čakovec, 2006. g.
- MOJSILOVIĆ, Vidoje, *Fotografija od ideje do realizacije*, VII. izdanje, Novinsko-izdavačka radna organizacija, Beograd, 1984.
- FIZI, Milan, *Časopis – priručnik o fotografskoj kameri*, Zagreb, 1958.
- Špiler Georgijević, Adalbert, *Sedamdeset godina planinarstva u Ivancu*, Tisak, Tvornica grafičkih boja – Samobor 1968.
- SZABO Gjuro, *Hrvatsko zagorje*, pretisak, Spektar, Zagreb, 1974.
- ŠOŠTARIĆ, Cvjetko, *Ivanečko planinarstvo i fotografija*, Planinarsko društvo „Ivančica“ Ivanec, „Vjesnik“, Zagreb 1988.
- ŠOŠTARIĆ, Cvjetko, *Planinarstvo u Ivancu*, Planinarsko društvo „Ivančica“ Ivanec, „Zrinski“, Tiskarsko-izdavački zavod Čakovec, 1975.
- ZRINŠČAK, Irena, *Zlatno doba hrvatske fotografije*, diplomski rad, Sveučilište u Zagrebu, Grafički fakultet, Zagreb 2013. (str. 1)
- KUŠEN, Eduard; KRAŠ, Marijan, *Ivanečki kalendar*, Novinsko izdavačko i štamparsko poduzeće Varaždin, 1976.
- KUŠEN, Eduard; KRAŠ, Marijan, *Ivanečki kalendar*, Novinsko izdavačko i štamparsko poduzeće Varaždin, 1974.
- KUŠEN, Eduard, *Ivanečki kalendar*, Novinsko izdavačko i štamparsko poduzeće Varaždin, Ivanec 1977.
- ČAPO, Jasna, *Zavod za istraživanje foklora, Sezonske varijacije vjenčanih u sjevernoj Hrvatskoj*, Izvorni znanstveni rad 1989.
- DOLENEC, Ivan, *Građa o godišnjim narodnim običajima u Jerovcu (kod Varaždina)*, rkp. Zbirka Etnološkog zavoda JAZU, s.a. NZ 136.

Novine

- Naše pravice* (Varaždin) 1909.
- Naše pravice* (Varaždin) 1912.
- Naše pravice* (Varaždin) 1924.
- Hrvatsko jedinstvo (Varaždin) 1945.
- Varaždinski vjesnik (Varaždin) 1890.
- Hrvatsko jedinstvo* (Varaždin), 1937. – 1939.
- Jutarnji list* (Zagreb), 1927.
- Varaždinske novosti* (Varaždin), 1931. – 1934., 1940.
- Časopis *Svijet* 1929. godine
- Planinarski dnevnik, Mirica Uršulin rođ. Kušen

JAGETIĆ DARABOŠ, Boris, privatna arhiva, pisani i fotozapisi, arhivsko gradivo na papiru i fotografiji

Izvori

Internet

Hrvatski planinarski savez <http://www.hps.hr/planinarstvo/iz-proslosti/#s17> (21. 2. 2018).

Službene internetske stranice <http://www.stubai.com> (10. 2. 2018.)

KRAŠ, Marijan, „Fotografije početka gradnje planinarske kuće na Ivančici 1929. godine“ http://iportal.hr.cloud.hr/clanak_.asp?ID=2510 (9. kolovoza 2016.)

Izvor određenih informacija omogućio je suradnik, prijatelj i poznati profesor hrvatskog jezika i povijesti, istraživač Ivan Čerpinko, koji je osobno poznao A. Špilera Georgijevića

Arhivsko gradivo

Hrvatski državni arhiv u Zagrebu

Građanske stranke i društva 1919. – 1941., pravila

Arhiv Hrvatskog planinarskog društva „Ivančica“ Ivanec

Pisane spomenice

Arhiv Župe Ivanec

Ljetopis Župe Ivanec

Knjige

Grupa autora, *Ivanec kroz stoljeća 1396. – 2016.* (Ivanec, 2017.)

KRAŠ, Marijan, Ivanec. *Prilozi povijesti Ivanca do 1940.* (Varaždin, 1996.)

Isti, *Pavica i Otokar Hrazdira* (Varaždin, 2002.)

ŠOŠTARIĆ, Cvjetko, *Planinarstvo u Ivancu* (Ivanec, 1975.)

Članci

JAGIĆ, Suzana, *Društveno-gospodarski razvoj Ivanca od 1918. do 1941. godine*, Radovi Zavoda za znanstveni rad HAZU, Varaždin 22 (Varaždin, 2011.), 13-65.

Fotografije

Zdenko Horvat (prednje vanjske korice, fotografije na stranama: 1, 4-5, 34-35, 48), **Boris Jagetić Daraboš** (šešir i ruksak na prednjim vanjskim koricama i fotografije iz privatne zbirke na zadnjim vanjskim koricama), **Zlatko Smerke** (karta na prednjim unutrašnjim koricama, obrada karte: Grafički studio MIMI Ivanec), **Dubravko Šincek** (zadnje unutarnje korice)

Turistička zajednica
grada Ivanca
City of Ivanec Tourist Board
Trg hrvatskih ivanovaca 9b
42240 Ivanec
Mob. +385 (0)98 395 027
E-mail: info@ivanec-turizam.hr
Web: www.ivanec-turizam.hr

Planinarski klub Ivanec
S. Vukovića 12, Ivanec
www.pk-ivanec.hr
info@pk-ivanec.hr

IVANEC

**Planinarsko - turistički zemljovid/Mountain - tourist map
IVANČICA (Hrvatsko Zagorje)**
Obrada terena i izrada/Terrain processing and fabrication:
Zlatko Smerke, dipl.ing., SMAND d.o.o., Varaždinska ulica 92, 42205 Vidovec

**Hrvatski planinarski savez
Croatian Mountaineering Association**
Kozarčeva 22, Zagreb
www.hps.hr
hps@hps.hr

HPD „IVANČICA“ Ivanec
Ljudevita Gaja 13/3, Ivanec
www.hpd-ivancica.com
hpd.ivancica.ivanec@gmail.com

**Hrvatska garska
služba spašavanja/
Croatian Mountain
Rescue Service - HGSS**
Brojevi za područje Ivančice
091 721 0012 (Varaždin)
091 721 0002 (Zagreb)

**Poziv u slučaju nesreće
Emergency call number**

112

Emil

Ivanec

Sudionici u realizaciji projekta
Participants in the realisation of the project

PPS Destinacija Varaždinska regija
PPS Destination Varaždin Region

Hrvatska turistička zajednica
Croatian National Tourist Board

ISBN 978-953-59869-1-1
ISBN 978-953-7573-40-9

9 789535 986911